

Perashat Koraj - Jukat 5783

Velas: 7:00 pm

Fin Shabat 1: 7:55 pm - R”T: 8:33 pm
Fin Shabat 2: 8:03 pm - R”T: 8:31 pm

Maasé Bet Din

Rab Reubén Almog
חבר בה"ד אמת ומשפט

“Si debo, pero no tengo...”

Pregunta: El deudor solo me contesta “si debo, pero no tengo para pagar”. ¿debo creerle? ¿puedo presionarle? ¿realmente se considera que no tiene, si tiene un departamento o negocio?

Respuesta: La Torá nos dice “cuando prestes dinero a mi Pueblo... no actúaras hacia él como un acreedor” (Shemot 22,24). Rash”i explica lo que significa actuar como acreedor, y dice que “esto implica el pago de la deuda por la fuerza. Si sabes que él no tiene con que pagarte, no te comportes hacia él como si le habrías prestado, sino como si no le habrías prestado, y así no lo avergüences”.

Esto es una Mitzva de la Torá, como la enumera el Jinuj, y también está mencionado en el Shuljan Aruj (97, 2) “Está prohibido cobrar al deudor si sabes que no tiene para pagarte, y aún pasar frente a él esta prohibido, por que el deudor se avergüenza viéndolo pasar ya que se acuerda de la deuda y no tiene para pagar”.

No sé si el deudor tiene para pagar: Si el acreedor no sabe si el deudor tiene para pagar, propone el Minjat Jinuj (cap 67), que sería apropiado considerarlo como una duda que debemos optar por abstenernos de cobrar ya que es una prohibición de la Torá, pero el Minjat Jinuj, resalta que de las palabras del Shuljan Aruj parece que si el acreedor no sabe si el deudor tiene para pagar, está permitido cobrarle. Y explica también que es lo más obvio, ya que de no ser así, en muchos casos no podrá cobrar la deuda, ya que cabría dudar que el deudor no tiene para pagar. También el Kesef Hakodashim considera que la prohibición de cobrar es únicamente cuando tiene a seguridad que el deudor no tiene para pagar. Y ambos lo comprueban de los Pesukim de la Torá.

Por otro lado, el Pele Yoetz (Erej Job), sostiene que aun en una circunstancia de duda, no podrá el acreedor cobrar al deudor.

Si el Deudor es Rico: A pesar que la Torá expresa esta Mitzvá en un escenario en el que el deudor es pobre, también si el deudor es un hombre rico y pudiente, pero en este momento no tiene la posibilidad de cumplir con su compromiso de pago está prohibido cobrarle siendo que no tiene como pagar, (Yereim cap 183).

Quien se considera que no tiene para pagar: El deudor me transmite que no tienen para pagar la deuda. Pero ¿Realmente no tiene para pagar? ¡Pero si tiene un auto, y deberá tener una casa donde vive! El Shuljan Aruj (97 23) explica, que aunque un deudor deberá pagar de cualquiera de sus bienes, aunque así pierda lo más elemental... sin embargo Jajamim establecieron que existen bienes que no se deberán tomar como cobro de una deuda, y el deudor no está obligado a liquidarlos para cumplir con el pago, y a esto le llamaron “Mesadrin Lebaal Job”, que el Bet Din busca proteger al deudor permitiéndole quedarse con lo más elemental y con el fin de poderse reestablecerse económicamente.

Básicamente incluye sus **herramientas de trabajo, y ropa personal**, que el Bet Din no permite al deudor cobrarse de ellas. Y no incluye lo necesario para la **manutención de su familia**, ya que el pago de sus obligaciones va antes que todo. Y aún el **departamento** donde vive, lo deberá liquidar para el pago de sus deudas (según importantes opiniones), reservándose el valor de la renta por doce meses (o bien, se vende de inmediato con entrega en doce meses).

Hoy en día por diferentes motivos, el Bet Din en varias ocasiones toma la decisión de no ejecutar sobre propiedades o cuentas bancarias y aunque el Bet Din no proceda al cobro, no quiere decir que el deudor no este obligado a cumplir su obligación de pago, y de la misma manera quien sabe que ha dañado o que tiene un dinero de otro en sus manos debe pagarlo aunque no existan las evidencias suficientes para que el Bet Din proceda.

Además, difícilmente una persona podría considerarse que no tiene realmente para cumplir con sus obligaciones de pago (a menos que sea una deuda muy grande).

Halaja Lemaasé

Pregunta: Escuché que en las Perashiyot del Shemá están aludidos los Aseret Hadiberot, pero ¿en qué parte están? ¿Hay que pensar en eso al momento de decir el Shemá?, si es que si ¿Es bueno pensar en eso o es obligatorio?

Respuesta: El Mishná Berurá (בשם סי' ס"א ס"ק ב', בשם הא"ר שהביא בשם הכלבו וכ"ה בשל"ה ובירושלמי דברכות) dice que ciertamente los 10 mandamientos están aludidos en el Shemá y es bueno más no obligación pensar en ellos al momento de decir el Shemá para así tener un recordatorio de ellos y no traspasarlo durante el día.

1. Hashem Elokenú - alude a “Yo soy Hashem tu di-os. 2. Hashem Ejud - a no tendrás otros dioses.

3. Veahavtá - se refiere a no jurarás en vano en nombre de Hashem, porque el que ama a di-os no jura en vano en su nombre. 4. Al Mezuzot Betejá - alude a no envidiar ya que nos enfocamos en nuestra casa y no en la de los demás. 5. Veasaftá Deganejá - nos referimos a juntar nuestra cosecha y no robar lo del prójimo. 6. Vaabadetem - alude a no matarás, ya que el que mata tiene como castigo la pena de muerte. 7. Lemaän Irbú Yemejem - recordamos que respetar a los padres se premia con larga vida. 8. Lo Taturú - alude al adulterio. 9. Et Kol Mitzvotay - aklude al Shabat que equivale a todas las Mitzvot. 10. Aní Hashem Elokejem - alude a no atestiguar mentiras en contra de tu compañero.

Maasé Sheayá

Ni en sueños

A veces estamos obligados a permanecer en silencio, incluso cuando es más difícil. Un día un hombre le pidió a Rab Avigdor Neventzal Z”l que firme de garante por un préstamo de 100,000 shekel. El Rab se negó ya que era mucha cantidad, pero si la garantía se divide entre, cinco avales, estaría dispuesto a ser el quinto aval. Al día siguiente, el hombre vino con formularios de otro 4 avales y el Rab también firmó. Después de unos meses, el prestamista llamó al Rab cobrándole 100,000 shekel, “pero yo firmé de aval solo por 20,000 shekel” dijo el Rab asustado, y entendió que había sido engañado.

El Rab le pidió al prestamista que considerara su situación económica y después de llegar a un acuerdo, repartieron la deuda en pagos a diez años.

El Rab le platico a su mujer lo sucedido y se disculpó por haberla metido en tal problema, de ahora en adelante tendrían que reducir sus gastos para pagar la deuda. La esposa del Rab insistió en saber quién era el deudor pero el Rab no accedió a decirle de ninguna manera, eso es Lashón Hará, decía, y la esposa, estuvo de acuerdo con las palabras de su esposo.

Un par de mese después, la Rabanit viajó a los Estados Unidos a la boda de un pariente, en el Knis se encontró con una vieja amiga de su colonia la cual hace medio año de repente dejaron Israel. Esta mujer era la esposa del deudor, pero ella no lo sabía, se acercó a ella con entusiasmo, la abrazó y la besó y estaba tan feliz y emocionada de volver a verla. La mujer se sorprendió por la actitud cálida y asombrosa de la Rabanit. Estaba segura de que en cualquier momento la Rabanit le iba a gritar por el daño que le causaron. Pero a medida que pasaban los minutos, solo recibió elogios de la Rabanit, hasta que se despidieron.

La esposa del deudor llegó a casa y le dijo a su esposo: "No vas a creer a quién vi hoy en el Knis, a la Rabanit. ¡Debes saber que nos involucramos con ángeles!, ella no me mencionó el préstamo, no se enojó conmigo, no me gritó, sino que hizo todo lo contrario. Me siento tan mal por eso. No me importa cómo, pero tú, vas a conseguir 100.000 shekel para devolverles el dinero porque ni siquiera puedo mirarla a los ojos".

El deudor sin mas que decir fue y reunió 100.000 shekel, los puso en un sobre y se los dio a su esposa, ella tomó el sobre y fue con la Rabanit y le entregó el sobre y le dijo: "perdón! ilo siento! por lo que te hicimos. Aquí está el dinero del préstamo" y salió del lugar avergonzada. La Rabanit se sorprendió, inmediatamente llamó a su esposo a Israel y le dijo: "¡Querido esposo! ieres un genio! Si me hubieras dicho quién era el deudor, no veríamos el dinero ni en sueños, seguro que no hubiera abrazado a la esposa del deudor, hubiera estado hirviendo de rabia, y quién sabe qué consecuencias hubiera tenido. "Pero precisamente porque no me lo dijiste y pasaste la prueba de la calumnia, no solo evitaste que fallara en la prueba de la ira y la calumnia, sino que recuperamos nuestro dinero".

בענין תפילה על אחרים שיעשו תשובה

אימת בברכות דף י. "הנהגו ברינוי דהוה בשבכותיה דרבי מאיר והוה קא מצערו ליה טובא, הוה קא בעי רבי מאיר רחמי עלויהו כי היכי דלימותו, אמרה ליה ברוריא דביתהו מאי דעתך משום דכתיב [תהלים ק"ד] יתמו חטאים, מי כתיב חוטאים חטאים כתיב ועוד שפיל לסיפיה דקרא ורשעים עוד אינם, כיון דיתמו חטאים רשעים עוד אינם, אלא בעי רחמי עלויהו דלהדרו בתשובה ורשעים עוד אינם בעא רחמי עלויהו והדרו בתשובה ע"כ.

מבואר בגמ' חידוש שאפשר להתפלל עבור רשע שיעשה תשובה. וביאר המהרש"א דאילו היה כתוב יתמו חוטאים ודאי היתה הכונה לאנשים עצמן שאם רשעים הם צריכים למות אבל מכיון דכתוב חטאים ואפשר לפרש הכונה היא על החטאים עצמן אף דגם יש משמעות לאנשים שחטאו מ"מ עדיף לפרש דקאי לחטאים ולא לחוטאים, וא"כ צריך להתפלל עליהם שיחזרו בתשובה.

אך הקשה המהרש"א מה שייך להתפלל על אחרים שיעשו תשובה וז"ל "וייש לעיני בזה דודאי באדם המבקש רחמים על עצמו להחזירו בתשובה, נחא דאע"ג דהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים הרי אמרו (מכות י.) בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו והרצוה לטהר מסייעין לו (וימא לט.) וזה המבקש רחמים על עצמו להחזירו בתשובה ה"ז בכלל הרצוה לטהר כו' אבל לבקש רחמים על חברו להחזירו בתשובה קשה מה יועיל בקשתו הא אמר' (לקמן ג.) הכל בידי שמים כו' ושאלנו מתפללים והחזירו בתשובה שלימה כו' ל"ק כ"כ כיון שהוא כולל את עצמו ויש לישב וק"ל."

מבואר בדבריו דבשלמה אם אדם מתפלל על עצמו שיעשה תשובה היא בגדר הבא לטהר ומסייעין אותו ובדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו אבל להתפלל על אחרים מה"ת, וצ"ע.

ולפ"ז אפשר לומר דזה היה בעצם סברת ר"מ דמה שייך להתפלל על אחרים ולכן לא התפלל אלא שימותו עד שברוריא לימד אותו דאפשר להתפלל על אחרים שיעשו תשובה אבל ק' מה הכונה בזה.

והנה נראה להקדים קדם כל דיש ג' דרגות בעושה תשובה:

א. הרמב"ם פ"ד הל' תשובה מנה כ"ד דברים שמעכבים את התשובה ויש אנשים שהן נקיים מדברים אלו אך מ"מ כדי לחזור בתשובה עדיין צריכים עזרה מהקב"ה, וכמש"כ במנחות כט: ומפני מה נברא העולם הזה בה"י (באות ה') מפני שדומה לאכסדרה שכל הרצוה לצאת יצא ומ"ט תליא כרעיה [פרש"י רגל הפנימי של ה"י תלוי באויר ואינו דבוק לגגו] דאי הדר בתשובה מעיילי ליה וליעיל בהך לא מסתייעא מילתא כדרי"ל דאמר ר"ל מאי דכתיב [משלי ג'] אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן בא לטהר מסייעין אותו בא לטמא פותחין לו, מבואר דהקב"ה מסיע לחזור בתשובה ולכן נשאר באות ה' פתח לכל מי שרוצה לחזור.

ב. יש אנשים דיש להן אחד מהכ"ד דברים המעכבים את התשובה ועליהם כתב הכובי אור (ר' יצחק בלאור זצוק"ל) דמי שיש לו אחד מאלה הדברים אף שהקב"ה לא עוזר לו לחזור בתשובה מ"מ באפשרותו לחזור וזה הכונה מעכבים את התשובה כלומר דלא קל לחזור כמש"כ הרמב"ם שם, אבל אם הרבה מאמץ אפשר.

ג. אך יש עוד דרגה וזה מש"כ הרמב"ם פ"ג הל' תשובה דסוגרים לו האפשרות לחזור בתשובה כמו פרעה דנאמר עליו ואני יחזק את לב פרעה, והוא דה' מנע ממנו התשובה עד שפרע ממנו וכו' ע"ש ובמדרש כתוב דגם ככה"ג יש אופן לחזור ע"י תפלה אלא דגם את זה הקב"ה מונע ממנו האפשרות להתפלל.

בקיצור: משמצא בדרגה א' הקב"ה מסייע אותו לחזור בתשובה,

למי נמצא בדרגה ב' יש לו אפשרות לחזור רק דאין לו סיוע מהקב"ה, ובדרגה ג' אף דיש אפשרות מ"מ מונעים ממנו אפשרות זו.

ולפ"ז ביאר ר' מאיר צבי ברגמן בספרו שערי אורה דכונת ברוריא שיתפלל ר"מ על אחרים שיעשו תשובה אין הפשט שיתפלל להקב"ה "יהייר שיהיה להם יראת שמים ויעשו תשובה" דזה ודאי לא שייך וכמו שטען המהרש"א אלא הכונה היא דיתפלל להקב"ה דאם היו נמצאים בדרגה ג' דמונעים ממנו כל אפשרות לחזור או דרגה ב' דאף דיש אפשרות לחזור מ"מ לא מסייעים אותו שיתן להן אפשרות לחזור ויעזור להם וע"ז יתפלל שיהיו כמו אלה שבדרגה א' שיש להן אפשרות לחזור בקלות בתשובה והקב"ה עוזר להם.

ולפ"ז מובן דזה"ל דהכל מין השמים חוץ מיר"ש אך כאן לא התפלל שיהיה להן יר"ש ויעשו תשובה אלא רק שיתן להם אפשרות ויהיה להן קל לחזור בתשובה.

וכעין זה ג"כ כתב ר' משה פיינשטיין בשו"ת אגרת משה ח"ד או"ח סי' מ' וז"ל "הנהגה הוא דוחק גדול ולא מסתבר כלל להתפלל שהש"ת יעשה שישבו בתשובה וזה תמוה מאחר דהוא בידי אדם, אבל צריך לומר שהתפלה היתה שלא היא להם נסיונות ומילא ישובו, שלא היו חוטאים אלא מחוסר פרנסה וכדומה, וגם שייך להתפלל שהש"ת יזמין להם שישמעו דברי מוסר מאנשים צדיקים וישבו ע"ז בתשובה וזה יותר נכון" ע"כ.

מבואר דודאי דאין הכונה שהתפלל שישבו בתשובה וכמש"כ השערי אורה אלא הכונה היתה שלא יהיו להם נסיונות וישמעו דברי מוסר וכך יחזרו בתשובה, ולפ"ז האג"מ מחדש עוד דאף על אדם הנמצא במדרגה א' אפשר שיתפללו עליו דלא יהיה לו נסיונות או שישמע דברי מוסר ואז יחזר בתשובה יותר מהר משא"כ לפי המהלך של השערי אורה משמע דאפשר רק להתפלל על דרגה ב' וג'.

אמנם החזו"א בכתבים שבסוף הספר או"ח כתב חידוש גדול על הפסוק דברים פ"ה פכ"ז מי יתן והיה לבכם זה להם ליראה אתי ולשמר את כל מצותי כל הימים למען ייטב להם ולבניהם לעולם, וז"ל "המקום ב"ה מניח את הבחירה ביד האדם, אבל האדם רשאי להכריח את רעהו לעבודתו ית' בין בכפ"י בין בפיתוי ולא היו ביטול הבחירה כיון דהמעשה עושה בבחירה, וכל ישראל כאיש אחד, והינו מי יתן שיהיה בין צדיקי הדור המשתדלים לקרב לב כל העם לעבודתו ית', אבל המקום ב"ה אינו נתון בלבם את הקירוב דא"כ לא יתיחס הדבר לברואיו, אמנם אם יש מתפלל לפניו ית' על הקירוב ותפלתו נשמעת מתיחס הקירוב שעושה הקב"ה לברואיו כיון שעושה ע"י תפלת נברא והיינו דאמר ע"ז ה' היה לומר אתה תן ור"ל וע"ז היה אפשר לו להקב"ה לעשות הקירוב כיון שהוא ע"פ תפלתם."

מבואר בחזו"א דבר פלא דאדם יכול להתפלל על חברו שיעשה תשובה והקב"ה יעזור לחברו שיחזיר בתשובה ויתקרב לעבודת ה' ע"י תפלתו ולא נקרא שמבטל ממנו הבחירה מכיון דבא ע"י תפלת אדם וכל ישראל כאיש אחד, ולכן אם יש רשעים ואף אחד מתפלל עליהם שיחזרו בתשובה הקב"ה לא יכול לעזור להם בכלום כיון דלא בא ע"י תפלת נברא אבל אם יש אחד שמתפלל לפני הקב"ה תפלתו נשמעת.

וכן מבואר בחי' רעק"א (מס' גיטין) דיש מצריות שתפילה על חברו מהני ואפילו אם חברו אינו מבקש שיתפלל עבורו שיחזור לעבודת ה' מועיל ומהני, על כן חיוב לכל אדם להתפלל על חברו שעושה רשעה שיחזור בתשובה, ואולי יש לכיון כן בתפלת ימים

נוראים וכל הרשעה כולה כעפר תכלה וכו' מתפללים שכל העולם יחזרו בתשובה וישגו דעות ישרות לעבוד את ה' ית' בכל לבב ונוכח שהתפילות יתקבלו ברצון".

וע"פ דברי החזו"א ורעק"א אפשר לבאר דכונת ברוריא היתה דע"י תפילת ר"מ הקב"ה יקרב אותם לחזור בתשובה באותו סיבה שאפשר להתפלל ע"ע גם אפשר להתפלל על חברו כי כולם לקרב אחד נחשבים ואה"ל אם אף אחד מתפלל הקב"ה לא יכול שאותם שיעשו תשובה כי התשובה בידי אדם ולא בידי שמים.

וכעין זה נראה מדברי המב"ט בספרו בית אלוקים שער התפלה פ"ייב וז"ל "נראה שגדולי הדור הם מחויבים להתפלל על תיקון בני דורם, כיון שהצדיק יסוד עולם ראוי שבתפלתו יתקיימו בני העולם, כיון שזכו להיותם נמצאים בזה העולם בזמנו, וזה מעלה גדולה לצדיקים שכן נח נקרא המבול על שמו כמו שכתוב כי מי נח זאת לי מפני שלא התפלל עליהם... ונראה לומר כי ענין תפלת הצדיקים על בני דורם הוא להתפלל לאל יתברך שידריכם ויישירם לעבודתו, וכמעט שיבואו לטהר יסייע אותם האל יתברך לשיהיו ראויים, וגם בכלל התפלה להוכיחם ולהשיבם בתשובה שיהיו ראויים לשיסלק האל ית' חרון אפו מעליהם, וישפיע ברכתו וטובו עליהם". מבואר דתפלה של צדיקי הדור יכולים לשנות הדברים וזה לא בגדר בידי שמים ואפשר להשפיע על הדור וכו'.

ועתה י"ל דסברת ברוריא היתה דר"מ מצדיקי הדור הוא ואפשר להתפלל ולהשפיע על אחרים ונקרא שפיר בידי אדם אלא דו"ל דסברת ר"מ היה דנטק דהוא לא מספיק ת"ח להיות מצדיקי הדור כדי להתפלל על הדור ולכן לא התפלל עד שברוריא אמרה לו יסוד זה.

ולפ"ז לכאן יוצא דחובה על כל אדם שיתפלל על חבריהם הרחוקים שיחזרו בתשובה, ובפרט משהוא מצדיקי הדור.

והנה א"י בקדושין כט: מעשה שהיה עם ר' יעקב ברי דר' אחא בר"י ואביי דהיה מזיק אחד בבהכ"ג של העיר וכשבא ר' יעקב לבקר לעיר אמר אביי לכל בני עירו דאף אחד זימין את ר' יעקב לביתו כדי שיעבור הלילה בבהכ"ג דילמא יעשו לו נס מן השמים ויזיל את כל העיר מהמוזיק, למחר אמר לו ר' יעקב לאביי אם לא שנעשה לי נס הייתי בסכנה ע"כ הגמ' שם.

והק' המהרש"א אפשר דאתרחש ניסא כו' ק"ק דהיאך דחה אביי אותו למקום סכנה על הספק דשמא יתרחש ניסא וגם אם יתרחש ניסא יהיו מנכין לו מזכותיו כדאמר בעלמא וי"ל דודאי סמך אביי על חסידותו ושמיתון תפלתו לא יהיה ניוזק ויהרוג את המזיק ואין זה מקרי נס, אלא שהיה צריך לקחת בחשבון דאולי לפני שיתחיל להתפלל כבר יהיה לו נס ואז כן מנכין זכויות אלא דבגלל ספק כזה האם יעשו לו נס לפני תפלתו או אחרי שהתפלל העדיף אביי לשלוח אותו כדי שייציל אותם מהמוזיק.

מבואר במהרש"א חידוש שיש כח לתפילה להשיג דברים ונקראים ש"ע"פ טבע פעל להשיגם, כי למתפלל מגיע לו שיענו לו ולכן אביי לא חשש שינכו מזכותיו לראב"י.

וא"כ ע"פ דבריו אפשר לומר דכונת ברוריא היתה שר"מ יתפלל וע"ז לא יהיה בגדר נס ובידי שמים שיענו לו אלא בידי אדם וטבע וא"כ היה אפשר להתפלל על אחרים שיעשו תשובה כעין הדברי החזו"א ורעק"א דאפשר לקרב אנשים רחוקים ע"י תפילה שיעשו תשובה. ולפ"ז צ"ב ופלא על המהרש"א דלא כתב לתרץ ככה כאן בברכות דע"י תפילה זה כבר טבע.

DINÉ TORÁ

Comuníquese al cel. (+52) 55 3214 4312

SERVICIOS

Contrato de renta, venta, preventiva, inversión, sociedad, testamentos, Heter Iská otros.

ASESORÍA

Consultas telefónicas, citas, preguntas.

CONTACTANOS

Cel. (+52) 55 3214 4312
Email: Betdinemetumishpat@gmail.com
Dirección: Moliere 128, Polanco, CDMX